

Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliaq

Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliamut akissuteqaat 15-05-2023

Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliaq aatsitassanut tunngasunik suliaqarneq pillugu Inatsisartut inatsisissaannut siunnersuutip suliarineqarneranut atatillugu arlalinnik apeqquteqarpoq.

Ulloq: 14-05-2023
Suliap nr. 2023 - 4949

Postboks 930
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 68 00
Fax (+299) 32 43 02
E-mail: asn@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Apeqqu 1:

Maannamut pineqartoq pillugu oqaloqatigiinnerit tunngavigalugit, Inatsisissatut siunnersuut kinguarsarutsigu inuussutissarsiutit kinguarsarneqassappumik oqaluttoqartartoq maluginiarparput. Taakku suugamik sunalu pineqarami?

Apeqqu 1-imut akissut:

Siunnersuutip suliarineqarnera kinguartinneqassappat, tamanna inuussutissarsiortunut killilersuinerusussaanngilaq. Suliffissuarnut tunngatillugu, tassani inatsisissap nutaap inissitsinissaa apeqqutaavoq, taamaalillutik taakkua taanna malillugu aqqissuussinnaalissammata pilersaarusiorsinnaalissallutillu. Inatsit ulloq 1. januar 2024 atuutilertussatut aalajangerneqarpoq, tassunga tunngatillugu tamatuma tungaanut atugassarititaasut nalinginnaasut nutarterlugit suliarineqartussaallutik aammalu nalunaarutit attuumassuteqartut suliarineqartussaallutik.

Suliffissuarnut tunngatillugu taamaalilluni siullertut pingaarnertullu politikikkut tutsuiginassuseqarnissaq apeqqutaavoq. Naalakkersuisut inatsit nutaat neriorsuutigaat, taannalu suliffissuarnit utaqqineqarpoq.

Tamatuma saniatigut Inatsisartut pisussaaffeqarpoq. 2022-mi Ukiaanerani ataatsimiinnermi siunnersuummik saqqummiussinissamik Naalakkersuisut pisussaaffilerneqarput, taamaalilluni siunnersuut ukiup affaanik kinguaattooqqareerpoq. Kisianni Inatsisartut isummaminnik allanngortitsisimappata, soorunami siunnersuut qaqugu saqqummiunneqassanersoq Inatsisartut inatsisiliortutut aalajangiisussaapput.

Apeqqu 2:

Naalakkersuisut siullermeerinninnermi oqariartuutaat; “Sumiiffinnik nunap sannaani immikkut soqutiginaatilinnik Naalakkersuisut eqqissimatitsinissaannut inatsimmi tunngavissaliisoqarpoq.” – taanna

qanoq isumaqarnersoq paaserusunnarpoq, aamma suut sumiiffillu ilisimaneqarpata ilanngullugit?

Apeqqut 2-mut akissut:

Maannakkorpiaq sumiiffiup nunap sannaani immikkuullarissuunera kisiat innersuussutigalugu sumiiffinnik eqqissimatitsinissamut inatsimmi tunngavissaqanngilaq. Kalaallit Nunaat nunarsuarmi asseqannginnerpaat piujuartittariaqarnerpaallu ilaannik nunap sannaani peqarfeqarpoq. peqarfiit taakkua illersorneqarsinnaanissaannut periarfissiiniarluni, eqqissimatitsinermut aalajangersakkat siunnersuutigineqarput.

Siunertarineqarpoq sumiiffiit killeqartorujussuit ilisimatusarnikkut soqutiginaateqartut eqqissimatinneqalernissaannut aalajangersakkat atorneqarnissaat. "Nunap sannaata immikkut soqutiginaateqarnera" innersuussutigalugu eqqissimatitsinissamut tunngavilersuutaasinnaalluni, sumiiffiit aalajangersimasut qaqutigooortuunersut immikkuullarissuunersullu naliliisinnaanissamut Naalakkersuisut maannakkorpiaq naammattunik ilisimasaqanngillat. Taamaattoq Nuummi Isuani "nunarsuarmi ujaqqat pisoqaanersaanni" sumiiffimmik eqqissimatitsinissaq isumaliutersuutigineqarsinnaassaaq. Assersuutissaq alla tassaavoq Akilia, nunarsuarmi uumassusillit siullersaannik takussutissaqartoq nassaarfiusimasoq. Assersuutissat pingajuat tassaavoq Kalaallit Nunaata Avannaani Siriuspasset, nunap iluaneersut takussaangitsorujussuarnik peqarfiusoq.

Sumiiffinni annertunerusumi aatsitassarsiorluni ingerlataqarnissap killilerneqarnissaa kissaatigigaanni, tamanna siunnersuummi § 128, imm. 2 malillugu killeqarfiliinikkut pisariaqarpoq, takukkit matuma kingulianiittut.

Apeqqut 3:

Naalakkersuisut inersuarmi ernummatigineqartunik naaperiaanissamik allannguutissatullu siunnersuuteqarnissamik immaqalu paragrafillu eqqissimatitsinermut tunngasup peernissaanut pilersaaruteqarpat? Tamannalu inatsimmut tamakkiisumik isigalugu qanoq sunniuteqassava?

Apeqqut 3-mut akissut:

Matuma siuliani taaneqartutut, eqqissimatitsinerpiaq taamaallaat annikitsuaraannarmik pisartussaavoq.

Sumiiffinnik annertunerusunik eqqissimatitsinissaq pillugu inersuarmi isumanerluuteqarneq, aatsitassarsiorluni ingerlatassat killilersorlugit killeqarfinnik atuutsitsilernissamut periarfissat pillugit aalajangersakkamut siunnersuutigineqartumut attuumassuteqarnerusoq ilimanarpoq.

Assersuutigalugu sumiiffinni illoqarfinnut qanittumiittuni imaluunniit sumiiffinni inuussutissarsiuutinik, aatsitassarsiorluni ingerlataqarnermut kattutsinneqarsinnaanngitsunik, ingerlataqarfioersuni killilersuinerit atuutsinneqalersinnaanissaannut, aalajangersagaq ilanngunneqarpoq. Killilersuinerit taamaattut sumiiffinnit attuumassuteqartunit suliaqartuusut suleqatigalugit atuutsinneqalertarnissaat nalinginnaasuussaaq, assersuutigalugu

kommunit aamma inuussutissarsiornermi kattuffiit soqutigisaqatigiiffiillu. Aalajangersagaq taamaalilluni innuttaasunik akuutitsinissamik aamma siunertaqarpoq. Taamaaliornikkut neriuutigineqarpoq, sumiiffinni aalajangersimasuni suliaqartuusunut assigiinngitsunut pisinnaatitaaffinnik assigiinngitsunik tunniussisoqartillugu, aaqqiagiinnginnerit pilersinnaasut pakkersimaarneqarsinnaanissaat.

Pisinnaatitsissummik pigisaqartup ingerlataasa killilersornissaat kissaatigineqarsimappat, kingusinnerusukkut aaqqiagiinngittoqalernissaa immaqalu taarsiinissamik piumasagaateqartoqalernissaa pinngitsoortinniarlugit, akuersissutip tunniunneqarnerata nalaani killilersuinerit ilisimanissaat pingaaruteqarpoq.

Sumiiffinni aatsitassarsiorfissanik imaluunniit aatsitassarsiorfissanik aalajangersimasumik suussusilinnik nalinginnaasumik kissaateqarfiunngitsuni akuersissutit arlalinnik tunniussisoqarsinnaalernera, aalajangersakkap peerneqarnerata sunniutigisussaavaa.

Oqaatigineqassaaq killeqarfinnik atuutsitsilernerme, sumiiffinni pineqartunut ilaatinneqartuni aatsitassarsiorluni ingerlataqarnissaaq inertequtigineqanngissinnaammat. Aamma aatsitassarsiorluni ingerlatassat taakkua, sumiiffinni ataatsimi arlalinniluunniit ingerlanneqarsinnaasut, killilersorneqarnerat tassani pineqarsinnaavoq, assersuutigalugu ingerlatassat immikkut mingutsitsisussat.

Apeqqu 4:

Naalakkersuisut inersuarmi ernummatigineqartunik naaperiaanissamik allanik allannguutissatut siunnersuuteqarpat?

Apeqqu 4-mut akissut:

Siunnersuutip siullermeerneqarnerata nalaani ilaatigut misissueqqaarnissamut akuersissutit sivilissusaannut tunngatillugu aarleqquteqarneq oqaatigineqarpoq.

Misissueqqaarnissamut akuersissut pisinnaatitsissummik pigisaqartumut kisermaassisussaataitsinngilaq, sumiiffiup ataatsip iluani akuersissutit arlallit tunniunneqarsinnaapput aammalu akuersissut pisussaaffinnik ilaqartinneqartanngilaq. Taamaattumik piffissaq akuersissuteqarfusoq ajornartorsiutitut Naalakkersuisut isiginngilaat.

Aamma aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutit sivilissusaat pillugu aarleqquteqarneq oqaatigineqarpoq, tassami aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutit sivilunerpaaffissaat (ukiut 22-t), misissueqqaarnissamut akuersissutit sivilunerpaaffissaanut (ukiut 15-it) ilanngullugit ukiut katillugit 37-ummata, tamanna siviluallaartutut isigineqarluni, aammalu sivilunerpaaffissaa ukiunut 25-nut siunnersuutigineqarpoq.

Misissueqqaarnissamut akuersissut aammalu aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut imminnut ataqatigiinngissinnaapput. Taamaattumik piffissaq pisinnaatitsissummik pigisaqartup siunnersuut malillugu sumiiffimmik

inniminniisinnaaffia sivisunerpaaq ukiunik 22-nik sivisussuseqarpoq, tassalu inersuarmi sivisunerpaaffissamut siunnersuutigineqartumit ukiunik pingasunik sivikinnerulluni.

Aammattaaq paasissutissat nalunaarsukkat isertuussaaniisaat taaneqarpoq.

Oqaatigineqassaaq paasissutissat nalunaarsukkat, siunnersuummi isertuussinissamut aalajangersakkanit illersorniarneqartut, tassaammata paasissutissat nalunaarsukkat pisinnaatitsissummik pigisaqartunut ingerlatsinermi pingaaruteqartut. tassalu taakkua tassaapput nunap sannaanut paasissutissat nalunaarsukkat, piiarneqarsinnaasumik aatsitassaqaarfimmik peqarnersoq tikkuussisut. Avatangiisinut paasissutissat nalunaarsukkat ingerlaavartumik tamanut saqqummiunneqarsinnaanerannut periarfissaq siunnersuummi atuutsinneqalerpoq. Avatangiisinut paasissutissat nalunaarsukkat, nunap sannaanut paasissutissat nalunaarsukkat paarlattuanik, tamanut atituumik attuumassuteqartut, nalilerneqarput.

Apeqquq alla inersuarni oqallisigineqartoq, aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinik tunniussinissaq sioqqullugu nutaamik tusarniaasernerup sivisussusaanut tunngassuteqarpoq. Piffissaq ullunik 21-nik sivisussuseqartoq sivikippallaartutut isigineqarpoq.

Aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutit tunniunneqarnissaat sioqqullugu tusarniaanerit pillugit aalajangersagaq malillugu piffissaq tusarniaaffiusussaq sivikinnerpaamik ullunik 21-nik sivisussuseqartussaavoq. Taamaalilluni tamanna naleqquttutut isumaqarfigineqarpat, piffissaq tusarniaaffiusoq sivitsorneqarsinnaavoq. Teknikkikkut ajornartorsiuteqartillugu, imaluunniit sumiiffimmi qinnuteqarfigineqartumi pissutsit immikkut issut tamanna pisariaqartilerpassuk, tamanna pisinnaavoq.

Aamma aatsitassarsiorluni ingerlataniit inuiaqatigiit annertunerpaamik pissarsiaqartinneqarnissaasa qulakkeerneqarnissaanik ukkatarinninnissaq ujartorneqarpoq.

Siunnersuummi Namminersorlutik Oqartussat aatsitassarsiorluni ingerlatanit pissarsiaqartinnaasa qulakkeernissaanut, Naalakkersuisut periarfissinneqarput. Ilaatigut aalajangersagaq nutaaq, akileraarutinik nalunaarutiginninneq aammalu akileraarutinut akiliutissat pillugit pineqaatissiinissamut periarfissiisumik imaqarpoq. Aammalu Namminersorlutik Oqartussat pissarsiassaasa annikillisinneqarnissaat aarlerinaateqarluni allanik pisoqartillugu pineqaatissiinissamut, siunnersuummi Naalakkersuisut aamma periarfissinneqarput.

Naalakkersuisut taamaalillutik isumaqanngillat inersuarmi oqallinneq allannguutissatut siunnersuutinik saqqummiussinissamut pissutissaqalersitsisoq.

Apeqquut 5:

Naalakkersuisut ILO-169 tunngavigalugu nunap inoqqaavisa pisinnaatitaaffiik qulakkeerinnittussamik allannguutissatut siunnersuutissaqarpat?

Apeqquut 5-imut akissut:

Naalakkersuisut isumaqarput innuttaasut pisinnaatitaaffii pillugit siunnersuummi aalajangersakkat, ILO-mi nunap inoqqaavisa pisinnaatitaaffii pillugit nunani tamalaani isumaqatigiissummi aalajangersakkanit, annertunerujussuusut.

Inatsisit naligiimmik pingaaruteqartilernissaannut, illuatungaani pisinnaatitsissummik pigisaqartut pisinnaatitaaffiisa, illuatungaani innuttaasut pisinnaatitaaffiisa, akornanni oqimaqatigiissaarisooqartariaqarpoq. Kisianni pisinnaatitsissummik pigisaqartut aningaasaliisartullu mianerinissaasa, innuttaasut mianerinissaannit malunnarnerunnginnissaat, Naalakkersuisut ukkatarisorujussuuat.

Aammalu ataatsimiititaliaq isumaqanngikkuni innuttaasut soqutigisaat siunnersuummi saqqummiunneqartumi naammattumik isumagineqanngitsut, pitsanngorsaataasussanut siunnersuutit aalajangersimasut Naalakkersuisut tusarusuppaat.

Apeqquut 6:

§ 18, 32, 35, 45, 52, 53, 68 kiisalu 140-mi aalajangersakkat itisileqqullugit Naalakkersuisut qinnuigineq kiisalu siunnersuutit aatsitassarsiornermik ingerlatseqatigiiffinnut qanoq pitsaanngitsunik kinguneqarsinnaanera Naalakkersuisunit naliliiffigineqarsimanersoq paasissutissiissutigeqquneqarluni..

Apeqquut 6-imut akissut:**§ 18:**

”Sinerissap avataani suliaqarfii” qanoq paasineqassanersoq, aalajangersakkami nassuiarneqarpoq. Aalajangersakkap isornartorsiorneqarsimanera Naalakkersuisut ilisimanngilaat, aammalu ingerlatseqatigiiffinnut sunniuteqarnerluttussatut isigineqanngilaq.

§ 32:

Inatsimmi nalunaarusiornerit, misissueqqaarnermut, aatsitassarsiorluni misissuinermit pianaanermullu tunngasut, pillugit aalajangersakkani tamaginni nalunaarusiornerit tunniunneqartut aallaaviatigut piffissami aalajangersimasumi isertuusaasussaapput. Taamaattoq isertuussisussaaneq apeqquutaatinnagu, tamanna Naalakkersuisut soqutigisarippagu, pisinnaatitsissummik pigisaqartut tusarniaaffigineqareernerani, Naalakkersuisut paasissutissat nalinginnaasut tamanut ammasumik saqqummiussinnaavai. Tamatuma saniatigut avatangiisinut paasissutissat nalunaarsukkat, inuiaqatigiinni nalinginnaasuni soqutiginaateqarpat, tamatigut tamanut ammasumik saqqummiunneqarsinnaasut pillugu aalajangersagaq ilanngunneqarpoq.

Pisinnaatitsissummik pigisaqartoq taakkununga isummernissamut periarfissaqareersimangitsoq, aammalu aktiaatilinnut paasissutissiinissaminut periarfissaqareersimangitsoq, avatangiisinut paasissutissat tamanut saqqummiunneqarsinnaanerit suliffissuit ernumassutigaa.

Aalajangersakkamut siunertaavoq, paasissutissat nalunaarsukkat aalajangersimasumik suussusillit, nassuiarneqarneranni nalinginnaasumik inuiaqatigiinni soqutiginaatilitut taaneqarsinnaanissaat. Aammalu paasissutissat nalunaarsukkat taamaattut tamanut ammasumik saqqummiunneqartussaasut, nalunaarummik atuutsitsilernikkut imaluunniit akuersissummi atugassarititaasutut, sioqqutsisumik pisinnaatitsissummik pigisaqartut paasissutissinneqarnissaat. Nalunaarummi imaluunniit akuersissummi aalajangersakkat taakkua suliffissuarnut tusarniaareernermit ilusilersorneqartussaapput. Tamanna naleqquttut naapertuuttutullu isigineqarpat, pisinnaatitsissummik pigisaqartut tamanut ammasumik saqqummiussinissaq sioqqullugu nalunaarfigineqassasut imaluunniit paasissutissat nalunaarsukkat piffissap aalajangersimasup kingorna tamanut ammasumik saqqummiunneqassasut, pillugu aalajangersakkanik ilanngussisoqarsinnaavoq. Taamaalillutik pisinnaatitsissummik pigisaqartut paasissutissat nalunaarsukkat suut tamanut ammasumik saqqummiunneqassanersoq aammalu piffissani suni, sioqqutsisumik ilisimariissavaat, taamaalillutik taakkua tamanna malillugu naleqqussarnissamut periarfissaqassallutik.

Aamma avatangiisinut sunniutaasinnaasut aatsitassarsiorfissaneersuunerat allaninggaaneersuunerallu apeqqutaatinnagu innuttaasunut, nunatsinni avatangiisit qanoq issusaat taakkualu ineriartornerat pillugit paasissutissinneqarnissamik naapertuuttumik soqutigisaqartutut oqaatigineqarsinnaasunut, avatangiisit pillugit ilisimasat paasissutissiissutiginninnissaannut naapertuuttumik tunngavissaqartoq takuneqarsinnaanngilaq.

Aalajangersagaq aamma Naalakkersuisut ammanerunissaq paasiuminartitsinerunissarlutik pillugit nalinginnaasumik politikkeqarnerannut naapertuuppoq, tamannalu aamma naalakkersuisooqatigiinnissamut isumaqatigiissummi politikikkut ataatsimoorluni siunnerfissatut ilanngunneqarpoq.

§ 35:

Aalajangersakkami aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutinik tunniussinissaq sioqqullugu tusarniaanissaq atuutsinneqalerpoq.

Suliffissuit ernumassutigisaat tassaavoq, piffissap tusarniaaffiusup ullut 21-t taakkua qaangerlugit sivitsorneqarsinnaanera, tamatumalu piffissaq qinnuteqarfiusoq sivitsortittussaavaa nalornilersitsisussaallunilu.

Piffissap tusarniaaffiusup sivitsornissaanut pissutissaqarluarsinnaavoq. Assersuutigalugu pissutsit annertunerusumik misissorneqartariaqartut eqqumaffigileraanni, imaluunniit najukkami innuttaasut immikkut ilisimasalinnit nalilersuinermit piniarnissaq kissaatigippassuk aammalu tamatumunnga naapertuuttumik pissutissaqarlutik.

Aammattaaq piffissap tusarniaaffiusup sivitsorneqarnera piffissamut qinnuteqarfiusumut killilimmik sunnuteqartussaavoq. Tamanut ammasumik tusarniaanerp sivisunerusup imminermi piffissaq qinnuteqarfiusoq sivitsortittussaannngilaa, tassami taanna ingiaqatigitillugu iluminni ullumi pisartutut tusarniaasinnaammata aammalu piffissap tusarniaaffiusup sivitsorneqarnera, suliassanik sularinninnermut allamut ingiaqatigitillugu ingerlanneqarsinnaassalluni.

§ 45:

Piaaansamut akuersissutit malillugit ingerlatseqatigiiffik pisinnaatitsissummik pigisaqartuusoq Kalaallit Nunaanni pissusiviusuni qullersaqarfeqassasoq pillugu aalajangersagaq nutaaliornuvoq. Maannamut taamaallaat ingerlatseqatigiiffik pisinnaatitsissummik pigisaqartuusoq aktiaatileqatigiiffiusussaavoq Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqartoq.

”Pissusiviusuni qullersaqarfik” qanoq paasineqassanersoq pillugu aalajangersagaq ersarinnngitsoq, suliffissuit isornartorsiorpaat? Inatsisissatut siunnersuutip tusarniaassutigineqarneranut atatillugu apeqqut taanna apeqqutigineqarpoq, tassungalu atatillugu ersarissarneqarpoq, aalajangersagaq naammassineqarsimanersoq naliliineq, inuup ingerlatseqatigiiffiata angerlarsimaffigisaa aalajangerneqartussaattillugu, akileraartarnermut inatsisini atorneqartut assigisussaagaat. Nassuiaassut taanna toqqarneqarpoq pissutigalugu suliassaqarfimmi suleriaaseq taanna, allaffissornermi aammalu pisinnaatitsissummik pigisaqartumi isummerfigineqarsinnaasoq, atorneqareermat.

Aalajangersagaq pisinnaatitsissummik pigisaqartunut nunanit allaniit aatsitassarsiorfissanik aqutserusuttunut, ajoqutissartaqarsinnaavoq. Kisianni Naalakkersuisut isumaqarput, piaaansamut akuersissutit malillugit pisinnaatitsissummik pigisaqartut Kalaallit Nunaannut sakkortuumik atassuteqarnissaat pingaaruteqartoq. Najukkani innuttaasunut tunngasunut tunngatillugu ammalu piumasaqaatit ilaatigut isumannaallisaanermut peqqinnissamullu piumasaqaatigineqartartut naammaginartumik naammassineqarnissaasa qulakkeernissaanut tunngatillugu, tamanna pingaaruteqarpoq.

§ 52:

Najukkameersunik sulisoqarnissaq pilersuisunillu najukkameersunik atuinissaq pillugu maleruagassat aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmut sanilliullugu allannngortinneqalaarput. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi maleruagassat pisariaqartunut sanilliullugu sukannerpallaarnerarlugit, aammalu pisariaqanngitsumik allaffissornerujussuaq atorneqartariaqartoq, suliffissuit isornartorsiorpaat. Tamannalu maannakkut piukkunnartunik sulisussaaleqisoqarnerani isornartorsiuineq taanna naleqquppoq. Tamanna ajornartoq ilisimareertillugu, najukkameersunik sulisussarsiniartoqartarnissaanut sukannersunik piumasaqaateqarnissaq pisariaqarpassinngilaq.

Taamaattumik siunnersuummi aalajangersakkat eqaannerulersinneqarput, taamaalilluni najukkameersunik sulisoqarnissamut aammalu najukkameersunik pilersuisoqarnissamut piumasaqaatit pissarsiarineqarsinnaasunut naleqqussarneqarsinnaalerlugit, aammalu piffissap akuersissuteqarfiusup

ingerlanerani iluarsineqarsinnaalerlugit. Siunnerfigineqarpoq najukkameersunik sulisoqarnissaq najukkameersunillu pilersuisoqarnissaq pillugu piumasaqaatit IBA-mi maleruagassiivigineqassasut.

Maleruagassat nutaat malillugit pisinnaatitsissummik pigisaqartup nunaqavissunik sulisoqarnissamut pisussaaffeqarnera pillugu atugassarititaasut suli aalajangersarneqartussaapput, aammalu aallaaviusoq suli tassaavoq, pisinnaatitsissummik pigisaqartoq sapinngisamik annertunerpaamik nunaqavissunik sulisoqassasoq aammalu pilersuisoqassasoq, kisianni aallaaviusumut tassunga ilaatitsinnginnermik inatsimmi aalajangersaasoqanngilaq. Ilaatitsinnginnerit allat atuutsilerneqarsinnaapput, taamaalilluni piffissami sulisussaaleqiffiusuni piumasaqaatit qasukkartinneqartassallutik aammalu piffissani suliffissaaleqiffiusuni piumasaqaatit sukannernerulersinneqartassallutik. Erseqqinnerusumik maleruagassiineq IBA-mi pissasoq pillugu atugassarititaasunik akuersissummi aalajangersaasoqarsinnaassaaq. Tamatuma iluaqutissartaraa, ilaatigut IBA-p ingerlaavartumik allanngortinneqarsinnaanera, ilaatigullu kommunip najukkami pisariaqartitsinermik Naalakkersuisuniit ilisimanninnerusup, maleruagassiinermut tassunga sunniuteqartussaanera. Kommuni (Naalakkersuisut peqatigalugit) qanittumi pisariaqartitsinernik Naalakkersuisut (kisiimiillutik) ungasinnerusumut naliliisinnaaneranniit, pitsaanerusumik naliliisinnaaneruvoq.

Aalajangersakkat nutaat nunaqavissunik sulisoqarnissaq pilersuisoqarnissarlu pillugit piumasaqaatit sukannernerulerannik malitseqarsinnaanerat suliffissuarnit ernumassutigineqarpoq, tassami aallaaviusumi ilaatitsinnginnermik inatsimmi aalajangersaasoqanngimmat. Ernumassutigineqartoq taamaalilluni tassaavoq, pissarsiarineqarsinnaanngitsunik nunaqavissunik sulisoqarnissap pilersuisoqarnissallu piumasaqaatigineqarnissaat.

Ilaatigut Naalakkersuisut (aamma kommunit) taamatut piumasaqaateqarnissaq soqutigisarinnigilaat, ilaatigullu piumasaqaatit taamaattut tunngavissalimmik tunngavilersorneqarsimasussaannngillat, taamaalillutillu pisortat ingerlatsinerannut inatsisinut unioqqutitsinerusussaallutik.

Suliffissuit oqaatigaat inatsisitigut inissisimaneq ersarinngitsorujussuanngortussaasoq, tamannalu aningaasaliisartunut aarlerinnaateqartoq. Aammalu Naalakkersuisut akueraat, aarlerinartorsiorluni misigisimaneq Kalaallit Nunaanni pisortat ingerlatsinerannut inatsisinik ilisimanninnginnermik immaqa pissuteqaraluartoq, inatsisitigut inissisimanerup ersarinnginnerulernerani Kalaallit Nunaat aningaasaliisartunut pilerinaateqannginnerulersinnaasoq.

§ 53:

Aatsitassat sapinngisamik annertunerpaamik Kalaallit Nunaanni suliareqqinneqartarnissaat pillugu aallaaviusoq siunnersuummi allanngortinneqanngilaq. Aamma pisinnaatitsissummik pigisaqartuni pissutsit suut aallaaviusumi ilaatitsinnginnissamut tunngavilersuutaasinnaanersut (annertunerujussuarnik aningaasartuuteqarnissaq imaluunniit ajoqutissartaqarnissaa) allanngortinneqanngilaq. Inuiaqatigiinnut sunniutaasussat aamma eqqarsaatigineqarsinnaasut pillugu ilanngussisoqarpoq.

Nunap karsianut inuiaqatigiinnullu aningaasarsioortitsisoqartussaanani, tunisassiornerup ilaata annertuallaap nunanut allanut nuutinneqannginnissaa, siunnersuummi ilanngunneqartumi qulakkeerneqassaaq.

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsit naapertorlugu, nunani allani suliareqqiisoqarsinnaanersoq naliliinermi taamaallaat pisinnaatitsissummik pigisaqartumut tunngasut mianerineqartussaapput. Tassa imaappoq, Naalakkersuisut pisut malillugit nunani allani suliareqqiinissap akuerinissaanut pisussaaffeqartut. Tamannalu ajornerpaamik sunniuteqarpat, Namminersorlutik oqartussat suliassami isertitaqannginnerannik malitseqarsinnaavoq, imaluunniit allaat amigartooruteqarsinnaallutik, tassami ingerlatseqatigiiffimmi pisinnaatitsissummik pigisaqartuusumi naamassineqarsinnaanngitsut saliinissamut pisussaaffiit imaluunniit pisassat allat naggataatigut pisussaaffigineqaleraannaammata. Tamatuma saniatigut avatangiisinut sunniutaasussat taarsiivigitinneqarsinnaajunnaartussat.

Nutaamik oqaasertaliinermi aamma inuiaqatigiinnut iluaqutissartaasut ajorseriartinnginnissaat mianerineqartussaavoq. Taamaalilluni suliareqqiineq qanoq annertutigisoq nunani allani ingerlanneqaqqusaanersoq killilerneqarsinnaavoq.

Suliffissuit ernumassutigisaat tassaavoq, nunani allani suliareqqiinerup inuiaqatigiinnut iluaqutissartaasut tamatigut ajorseriartissinnaammagit, aammalu Naalakkersuisut aalajangersagaq atorlugu suliareqqiineq Kalaallit Nunaanni ingerlanneqassasoq pillugu aallaaviusumut ilaatitsinnnginnissat suulluunniit akueriumanagit nammineq aalajangiinissamut kiffaanngissuseqalernissaat.

Paarlattuanik oqartoqarsinnaavoq, Kalaallit Nunaanni suliareqqiineq tamatigut aningaasartuuteqarnerunermik malitseqartussaasoq, tassaasinnaasunik akileraarutit qaffasinnerusut imaluunniit nukissiamut akigitat qaffasinnerusut, taamaalillutik pisinnaatitsissummik pigisaqartut maannakkut inatsisitigut inissisimanerminni tamatigut nunani allani suliareqqiinissamut pisinnaatitaasussaallutik.

Aammattaaq tunngavissaqarnissaq annertoqqatigiissitsinissarlu pillugit pisortat ingerlatsineranni tunngaviusut, Naalakkersuisut tungaanniit atornerluinissaq pinngitsoortittussaavaat. Aalajangersagaq taamaalilluni inuiaqatigiit isertitassai annikitsuaraallutik, aningaasaqarnikkut annaasaqarsinnaanermut aammalu avatangiisinut inuiaqatigiinnullu sunniinerlunnissamut nallersuussinnaanatik, pisoqartillugu taamaallaat atorneqartussaavoq.

§ 68:

Pisinnaatitsissummik pigisaqartut pilersuisuisa akileraarutinik nalunaarusioriaasiat siunnersuummi allanngortinneqarpoq. Maannakkut aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu pisinnaatitsissummik pigisaqartut pilersuisuminniit akileraarutinut paasissutissanik piniartussaapput, aatsitassanut inatsisissamut siunnersuummi Naalakkersuisut toqqaannartumik pilersuisunit akileraarutinut paasissutissanik piniarnissamut periarfissaqarput.

Allanngortitsineq suliarineqarpoq, pissutigalugu namminersortut suleqatigisat namminersortunut suleqatigisanut allanut paasissutissanik mianernartunik tunniussisarnerat ajornartorsiutitaqarmat, pingaartumik namminersortoq suleqatigisap aappaa isumaqatigiissuteqaqatigalugu pisoqartillugu.

Suliffissuarnit ajornartorsiutitut isigineqartoq tassaangilaq Naalakkersuisut isumaqatigiissuteqarnermi peqatigineqartuni paasissutissanik piniarnissamut periarfissaqarnerat, kisianni tassaapput isumaqatigiissuteqarnermi peqatigineqartut akileraartarnermut inatsisinik naammassinnissimanatik pisoqartillugu pineqaatissiisarneq pillugu aalajangersakkat nutaat.

Aalajangersagaq malillugu pisinnaatitsissummik pigisaqartut isumaqatigiissuteqarnermi peqatigisanik, akileraartarnermut inatsisinik naammassinninngitsunik, atuinissaat Naalakkersuisut inerteqqutigisinnaavaat. Taamatut pineqaatissiinissamut periarfissamut tassunga tunngavilersuutigineqarpoq, pilersuisup suliassap ingerlateqqinnissaanut pinngitsoorsinnaangisap, tassanngaannartumik annaasinnaanerat.

Siullertut taamatut pineqaatissiineq tassanngaannaq pisussaangilaq, pissutsit eqqumaffigeqquneqartussaapput aammalu pineqaatissiissutissatut periarfissamik atuinissaq pillugu aalajangiilersarneq tusarniaassutigineqartussaalluni. Aappaattut pineqaatissiissut Naalakkersuisut aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu iliuuserisinnaasaannit akuliutinngiffiuneruvoq, tassani pineqaatissiinituaasussaq tassaammat akuersissut malillugu ingerlatanik tamaginnik unitsitsinissaq imaluunniit akuersissutit uterteqquneqarnera.

Naalakkersuisut pisinnaatitsissummik pigisaqartunut aammalu suliffeqarfinnut allanut akileraarutunik pisussaaffigisaminnik akiliinngitsunut iliuuseqarnissamut periarfissaqartariaqarput. Tamanna inuiaqatigiit kalaallit nunatsinni aatsitassanik piiannermit naammattunik pisariaqartinnissaasa qulakkeernissaanut iliuusissatuaavoq. Aammalu pineqaatissiinissamut periarfissat nutaat, matuma siuliani nassuiarneqartutut, atuuttuniit akiliuffiunnginnerusussaapput.

§ 140:

Siunnersuummi Naalakkersuisut nalunaarusianik, peqqusissutit naammassinissaannut qularnaveeqqusiinerillu pinngitsaaliiffiginissaannut pinngitsaaliissummik akiliisitsinernik pisussaaffiliinissamut periarfissaqarput.

Suliffissuit ernumagaat naapertuutinngitsunik annertuunik akiliisitsisoqartarnissaa.

Akiliisitsinerit pisortat ingerlatsinerannut inatsisini annertoqqatigiissitsinissamut tunngaviusoq malillugu inatsimmik unioqqutitsinermut pineqaatissiivigineqartumut naapertuuttumik annertussuseqartinneqartussaapput. Taamaalilluni Naalakkersuisut naapertuutinngitsumik annertuumik akiliisitsinissaat inatsisinik unioqqutitsinerusussaavoq, aammalu akiliisitsinerit annertussusai eqqartuussivinni misilinneqarsinnaassapput.

Aammattaaq pinngitsaaliissummik akiliisitsinerit tassaapput pisuni pineqartunut ilaatinneqartuni iliuuseqartussaataitanerup piviusunngortinnissaanut

naapertuuttumik sakkussat. Aammalu pinngitsaaliissummik akiliisitsinerit pineqaatissiinissamut periarfissanit aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmiittunit akuliuffiunnginnerusussaapput, tassani taamaallaat ingerlatat tamarmik unitsinneqarnissaat imaluunniit akuersissutip uterteqquneqarnissaat peqqusissutigineqarsinnaalluni.

Apeqquut 7:

§ 18, 32, 35, 45, 52, 53, 68 kiisalu 140-mut tunngatillugu siunnersuutertik Naalakkersuisut allanngortissallugu piareersimaffigaat?

Apeqquut 7-imut akissut:

Naalakkersuisut isumaqarput, takukkit matuma siuliani nassuiarneqartut, aalajangersakkat taaneqartut taakkua naapertuuttut, aammalu allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussinissamut pilersaaruteqaratik. Pissutsit taakkua pillugit ataatsimiititaliaq oqalliseqatiginissaannut aammalu tamatumani suleqatigiilluni allannguutissaasinnaasut oqallisiginissaannut, Naalakkersuisut piumassuseqarput.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Aqqaluaq B. Egede